

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@ork.police.hu

Szám: 105/632- /2009. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a panaszos által benyújtott panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 334/2010. (VI. 16.) számú állásfoglalása megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdése a) pontjára és (2) bekezdésére, valamint 109. §-ának (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságra – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz, a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. f. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

A panaszos előadta, hogy 2009. július 04-én Budapesten az V. kerületi Erzsébet téren jogtalan tömegoszlatás történt, mely során órákon keresztül vegyi eszközt alkalmazott a Rendőrség, ezért ideiglenesen nem tudta kinyitni a szemét. Tonfával ütlegették, majd „gyorskötözővel” megbilincseltek. Elvették a személyazonosító igazolványát, jogait, illetve az előállítás okát nem közölték vele. Orvosi segítséget kért, de csak másfél óra múlva kapott. Előállították a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) V. kerületi Rendőrkapitányságra. Az udvaron állva egy rendőr hölgy megkérdezte, hogy van-e panasza, ám amikor a panaszát előadta, azt nem rögzítették. Az előállítás során a dolgait elvették, és nem értesíthetett senkit. Kilenc társával egy 24 m³-es helyiségben helyezték el, majd kihallgatás nélkül engedték szabadon.

II.

A rendelkezésre álló alábbi rendőrségi okiratokból a következők állapíthatók meg.

Budapest Rendőrfőkapitánya a 01000/36775/2009.ált számú egyedi utasításával 2009. július 4-én 00 órától 24 óráig Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el az Rtv. 30. § (1) és (3) bekezdése alapján.

A rendelkező rész értelmében az állomány feladata az volt, hogy figyelemmel kísérje a rendezvényekre érkezőket és megakadályozza a jogsértések kialakulását. Ennek keretében szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházat-, csomag- és járműátvizsgálást hajthatott végre.

A fokozott ellenőrzést elrendelő utasítás indokolása szerint 2009. július 4-ére nagyszámú demonstráció megtartását jelentették be Budapest területére, amely rendezvényeken várhatóan jelentős lesz a résztvevők létszáma.

A BRFK által a Panasztestületnek írt válaszlevelében foglaltak szerint 2009. július 4-ére Budapest területére 16 bejelentés érkezett a rendőrséghez a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) hatálya alá tartozó rendezvény megtartásáról, ezen belül hét rendezvényt kívántak az V. kerületben tartani. Két bejelentő a Szent István térre, két bejelentő a Kossuth térre, további egy-egy bejelentő az Arany János utcába, a Markó utcába és a Nádor utcába jelentett be rendezvényt. A két Szent István téri rendezvény napirendjeként a következőket jelölték meg: „beszéd a Szabadság téren zajlott jogsértésekről”, illetve „szimpátiatüntetés a koncepciók perек áldozatai mellett”; az egyik Kossuth téri rendezvény célja a következő volt: „tiltakozó tüntetés a Szabadság téri tüntetés megtiltása miatt”, míg a másik Kossuth téri rendezvény bejelentője napirendet nem jelölt meg.

Annak ellenére, hogy az V. kerületi Erzsébet térre Gytv. Hatály alá tartozó rendezvényt nem jelentettek be 2009. július 4-ére, aznap délután több száz fős csoportosulás jelent meg ott azzal a céllal, hogy egy bejelentés nélküli rendezvényen vegyenek részt.

A megjelenteket a helyszínen szolgálatot teljesítő rendőri erők 16 óra 58 perckor szólították fel a terület elhagyására, figyelmeztették a helyszínen maradókat, hogy őket igazoltatják és előállítják. Mivel a felszólításnak nem engedelmeskedtek 17 óra 19 perckor a rendőrök megkezdték a kilátásba helyezett igazoltatásokat és előállításokat. A tömeg 18 óra 07 perckor a rendőröket megtámadta, kövel, palackokkal, betondarabokkal dobálták a sorfalat, és a cselekményeket felszólítás ellenére sem hagyták abba. Az események kapcsán összesen 190 főt állítottak elő az Erzsébet térről.

A BRFK által a Panasztestületnek írt válaszlevelében foglaltak szerint a felszólítások és figyelmeztetések 20.31 óráig folyamatosan jól hallhatóan folytatódtak.

A panaszos előállításáról készült rendőri jelentés szerint igazoltatására 2009. 07. 04-én 19.20 órakor az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján, az átvizsgálásra az Rtv. 31. § (1) bekezdése,

az előállítására a 33. § (2) bekezdés *f*) pontjának I. fordulata alapján került sor¹. A jelentés szerint a rendőr – a helyi parancsnok utasítására – megkezdte a többszöri felszólítás ellenére a területet elhagyni nem kívánó és a körülötte levő személyekbe kapaszkodó panaszos kiemelését. Vele szemben testi kényszert és bilincset alkalmazott – mely sérülést nem okozott –, majd a ruházat és csomag átvizsgálását követően közölte vele, hogy szabálysértés továbbfolytatása miatt előállítja a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányságra. A jelentés szerint az intézkedés végeztével a panaszosnak sérülése nem keletkezett.

Az előállítás alatt a panaszos részére kiadták az előállítás okáról szóló tájékoztatást, az előállítás idejéről szóló igazolást, jogairól, kötelezettségeiről írásban tájékoztatást kapott.

Az igazolás alapján előállítása 2009. július 4-én 19.20 órától 2009. július 05-én 01.15 óráig tartott.

A BRFK V. kerületi Rendőrkapitányság megbízott vezető-helyettese által – az előállítás körülményeinek tárgyában – végzett kivizsgálásáról szóló tájékoztatása szerint, a panaszossal egyidőben 17 személyt állítottak elő a rendőrkapitányságra. A Panaszos előállítása 01.20 órakor ért véget. A férőhelyek kis száma miatt több előállított személy rendőri felügyelet mellett a zárt udvaron várakozott, amíg meghallgatásukra sor került, vagy eljárási cselekmény nélkül szűnt meg személyes szabadságuk korlátozása.

A vizsgált napon nem fordult elő, hogy az előállító helyiségben a meghatározott maximum létszámon felül előállított személy került volna elhelyezésre. Az átirat kitér arra is, hogy amennyiben az előállított személyek valamelyike orvosi ellátást kért, soron kívül segítséget kértek a mentőszolgálattól, az ételmezési és higiéniai ellátás minden előállított személy számára biztosítva volt. Amennyiben előfordult, hogy a higiéniai eszközök bármelyike nem állt a fogdászolgálat rendelkezésére és az előállított személy kérésére azonnal nem tudták azt biztosítani (papír zsebkendő, WC papír elfogyott), azt az ügyeletes tiszt soron kívül pótolta. A panaszos az igazolás átvételével egy időben nem terjesztett elő panaszt az előállítás időtartamára vonatkozóan. A kapitányságvezető helyettes kitért arra is, hogy az „igazolás az előállítás időtartamáról” nyomtatványt hiányosa töltötte ki az ügyeletes tiszt, mivel a panaszra, illetve sérülésre vonatkozó rész sem lett szabályosan kitöltve. E hiányosságok vonatkozásában parancsnoki kivizsgálást követően figyelmeztetésben részesítették. Az előállított személyek amennyiben kérték egy hozzátartozójuk, vagy más személy értesítését azt a rendőrkapitányság biztosította részükre.

Az intézkedésről készített magánfelvételek, illetve más egyedi ügyek kapcsán felhasznált rendőrségi videofelvételek tanúsága szerint, az összekapaszkodó tömeg szétválasztása során esetenként a szóbeli agresszió túlmenően a tömeg tagjai a rendőröket lerántották a földre, intézkedésüket tetteg akadályozták. Ezért a kiemelő csoportok esetenként a tömeggel szemben tonfát és vegyi eszközt is alkalmaztak.

¹ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 29. § (1) bekezdése alapján a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazolatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés *f*) pont alapján a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abba hagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

A BRFK V. kerületi Rendőrkapitányság Igazgatásrendészeti Osztály vezetője a panaszos – mint eljárás alá vont személy – meghallgatása érdekében megkereste a Rétségi Rendőrkapitányságot.

III.

Az ismertetett bizonyítékok alapján az alábbi tényállást állapítottam meg a döntésem alapjául.

2009. július 4-én délután több száz fős tömeg tagjaként a Budapest V. kerületi Erzsébet téren a panaszos jelen volt egy előre be nem jelentett, a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényen. A rendőri erők a helyszínen hangosbemondón keresztül 16 óra 58 perctől felszólították a téren tartózkodókat, hogy jogsértő magatartásukat hagyják abba, távozzanak, illetve figyelmeztették őket, hogy aki nem tesz eleget a felszólításnak, azt igazoltatják majd előállítják. A kilátásba helyezett intézkedések foganatosítását 17 óra 19 perctől kezdték meg. A helyszínen tartózkodó panaszos a felszólítások ellenére, annak ellenállva, több társával a földre ült, és ellenállásukat erősítendő, karjaikat összefonták a mellettük ülő karjaival. A panaszossal az intézkedő rendőr személyesen 19.20 óra körüli időben közölte, hogy cselekményével szabálysértést követ el, a teret pedig hagyja el. A panaszos a már személyesen neki címzett felszólításnak sem engedelmeskedett, annak ellenére, hogy az első felszólítást követően a panaszolt intézkedésig (két óra huszonnégy percen át) a felszólítások a hangosbemondón keresztül szakadatlanul, jól hallhatóan ismétlődtek. A kiemelő csoportok az összekapaszkodó – aktív ellenszegülést tanúsító, esetenként a rendőröket rángató – személyekkel szemben esetenként tonfát és vegyi eszközt is alkalmaztak.

Az intézkedő rendőrök az eredménytelen felszólításokat követően a panaszossal szemben testi kényszert és bilincset alkalmaztak, majd a ruházat és csomag átvizsgálását követően közölték vele, hogy szabálysértés továbbfolytatása miatt előállítják a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányságra. Az intézkedés során a panaszosnak sérülése nem keletkezett.

Az előállítás alatt a panaszos részére kiadták az előállítás okáról szóló tájékoztatást, a jogairól, kötelezettségeiről írásban szintén tájékoztatást kapott.

Az előállítás alatt a panaszos részére kiadták az előállítás idejéről szóló igazolást, melyet saját kezűleg aláírt, és 2009. 07. 05-én 01.15 órakor szabadon engedték. Az igazolás tanúsága szerint az előállítással kapcsolatban ekkor panaszára vonatkozóan írásban nyilatkoztatták, azonban ekkor panaszt nem terjesztett elő. Ezért alaptalanul sérelmezi, hogy nem volt lehetősége panaszjogával élni. A panaszos az előállítás okáról, jogairól és kötelezettségeiről írásbeli tájékoztatást kapott. A BRFK V. kerületi Rendőrkapitányságon a panaszos előállításának idején az előállító helyiségben a megengedett maximum létszámnál több személy nem került elhelyezésre. Amennyiben egészségügyi ellátást kért bármely előállított személy, úgy a mentőszolgálat által gondoskodtak ellátásáról, illetve az általa értesíteni kívánt személy értesítéséről szintén gondoskodtak. Ezért az elhelyezésre vonatkozó panasz alaptalan.

Az eljárás során szükségessé vált a panaszolt intézkedésben résztvevő rendőri erők által adott tájékoztatás tartalmának vizsgálata is, nevezetesen, hogy megjelölték-e, és ha igen mely okot jelölték meg a tér elhagyására történő felszólítás alapjaként. Minderre kizárólag a panaszos szabálysértés gyanúját felvető cselekményének alábbi értékelése érdekében került sor, és – figyelemmel a Fővárosi Bíróság 20.K.34.132/2008/20. számú ítéletére is – a vizsgálat és az ez alapján a fenti kérdésben hozott döntés nem érinti az illetékes bíróság

törvényben biztosított ama kizárólagos jogát, hogy a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvény feloszlata jogellenességének kérdésében érdemben döntsön².

2009. július 04-én 16.58 órától a Rendőrség az Erzsébet téren közölte a tömeggel, hogy a gyülekezés jogellenes és távozásra szólította fel a jelenlevőket, egyúttal kilátásba helyezte, hogy akik a felszólításoknak nem tesznek eleget, azokat a rendőrök igazoltatják, majd előállítják. Az intézkedés – így az igazoltatás – jogalapját az elrendelt fokozott ellenőrzés majd tömegoszlata³, valamint e feladatok ellátása során észlelt, a panaszos által elkövetett cselekmények képezik. A panaszos személyes adatainak rögzítése a szabálysértési eljárás megindítása érdekében volt indokolt⁴. A személyes szabadságában korlátozott panaszos ruházatát és csomagját jogszerűen vizsgálta át a rendőr (lásd: az 1. lábjegyzetet)

A panaszos a több órán át folyamatosan elhangzó felszólításának sem engedelmeskedett, ekkor nyilvánvalóan megszegte azon törvényi rendelkezésből eredő – az Emberi Jogok Európai Bíróságának szóhasználatával élve⁵ – egyszerű kötelezettségét, hogy a rendőri intézkedésnek engedelmeskedjen⁶.

² A gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 14. § (3) bekezdése szerint, ha a rendezvényt feloszlataják, a rendezvény résztvevője a feloszlatastól számított tizenöt napon belül pert indíthat a feloszlata jogellenességének megállapítására.

A Fővárosi Bíróság 20.K.34.132/2008/20. számú ítéletének indokolásában kifejtette, hogy „...a Független Rendészeti Panasztestület az állásfoglalásában és az alperes is határozatában nem a jogszabályoknak megfelelően járt el, amikor a demonstráció jogszerű oszlataásával kapcsolatosan érdemben állást foglalt. Ugyanis arra kizárólag a Fővárosi Bíróságnak lett volna hatásköre, és illetékessége a fentebb említett Gytv. 14. (3) bekezdésében foglaltak alapján, az erre irányuló kereseti kérelem kapcsán.”

³ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 30. § (1) bekezdése alapján a Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 59. § (1) bekezdése szerint ha a jogellenesen összegyűlt, illetőleg jogellenes magatartást tanúsító tömeg a szétoszlásra irányuló rendőri felszólításnak nem tesz eleget, a Rendőrség az e fejezetben szabályozott kényszerítő eszközök alkalmazása mellett a tömeggel szemben a következő eszközt, illetőleg intézkedést alkalmazhatja:

- a) vízágyút,
- b) pirotechnikai eszközt,
- c) ingerlőgázt,
- d) elfogó hálót,
- e) lóháton vagy járműkötelékben végzett kényszeroszlatast.

(2) Az (1) bekezdésben említett eszköz alkalmazására a tömeget előzetesen figyelmeztetni kell.

(3) Tilos a tömeget korlátozni a helyszínről történő eltávozásban.

(4) Tilos a tömegoszlataásra löfegyvert használni.

A 60. § (1) és (2) bekezdések alapján a csapaterő alkalmazása során a rendőr a csapaterő parancsnokának utasítása szerint köteles eljárni. A tömeg szétoszlataására irányuló csapaterő alkalmazása során a Rendőrség a helyszínen lévők egyéni felelősségét nem vizsgálja.

⁴ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 29. § (3) Az igazoltatás során rögzíteni kell - ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják - az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

⁵ Barta kontra Magyarország Ügyben (26137/04. számú kérelemre) hozott ítélet 71. pont: „A Bíróság felhívja a figyelmet arra a tényre, hogy a kérelmező elmulasztotta saját magatartásának kritikai értékelését akkor, amikor azon egyszerű kötelezettséggel találta magát szemben, hogy eleget tegyen a rendészeti szervek egyik tagja által hozzá intézett törvényes felszólításnak – ez a kötelezettség egy demokratikus társadalomban az általános állampolgári kötelezettségek része.”

⁶ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 19. § (1) bekezdés alapján a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri

Önmagában e tipikus magatartást jogszabály szabálysértésként büntetni rendeli⁷. Az intézkedő rendőr pedig előállíthatja azt a személyt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló rendőri felszólítást követően továbbfolytatja, továbbá azt is, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható⁸.

Ezek alapján tényszerűen megállapítható, hogy a panaszolt előállítás kellő joggal történt, hangsúlyozva azt a tényt is, hogy az előállítás alapjául szolgáló, az intézkedéskor tapasztalható tényekre tekintettel dönt a rendőr az előállításról. Ilyen esetekben az előállításához a törvényben megkövetelt szabálysértés, vagy bűncselekmény gyanúja nem éri, nem is érheti el a büntetőjogi, vagy szabálysértési jogi felelősség megállapításához szükséges megalapozottság szintjét. Azaz amennyiben az intézkedés során a rendőr számára komolyabb mérlegelés nélkül megállapítható, hogy az intézkedés alá vont személy magatartása a tapasztalt körülmények alapján a szabálysértés, vagy a bűncselekmény lehetőségét nyilvánvalóan felveti, ez kellő alapot szolgáltat az előállításra⁹. Kényszerítő eszközt az egyedi körülmények mérlegelését követően törvényesen alkalmaztak¹⁰ mivel a panaszos a többszöri felszólításnak sem engedelmeskedett, és az intézkedés eredményessége csak megfogásával és elvezetésével volt biztosítható¹¹. Tekintettel arra, hogy a panaszos igazoltatását megelőzően a rendőrséget a tömegből több erőszakos támadás érte, ezért a panaszos részéről történő további támadás megelőzése céljából a rendőr a bilincs alkalmazása mellett törvényesen döntött (lásd.: a 10. lábjegyzetet). A panaszos állítása szerint tonfát, illetve vegyi eszközt is alkalmaztak vele szemben. A tényállásban foglaltak alapján megállapítható, hogy a kiemelő csoportok a tetteles, aktív, fizikai erő kifejtéssel véghez vitt ellenszegülés –

intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

⁷ Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 23.) Kormányrendelet 40/A. § (1) és (2) bekezdései szerint, aki a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

A fent bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.

⁸ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 33. § (2) bekezdés *f*) pont alapján, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

⁹ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 33. § (2) bekezdés *b*) és *f*) pontok alapján a rendőr előállíthatja azt a személyt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható; aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

¹⁰ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 47. és 48. § szerint a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 61. § (3) bekezdése alapján ha a rendszeresített kényszerítő eszköz nem áll rendelkezésre, vagy a használatára nincs lehetőség, a rendőr a bilincset, a rendőrbot vagy az útzár helyett más eszközt is igénybe vehet, ha a helyettesített eszköz alkalmazásának törvényi feltételei fennállnak és az, az azzal elérni kívánt törvényes cél megvalósítására alkalmas.

¹¹ A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet 59. § (1) szerint kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

összekapaszkodás – megtörésére alkalmaztak tonfát és vegyi eszközt a tömeggel szemben. Mivel a panaszos a tömeg tagjaként volt a helyszínen és összekapaszkodott társaival ezért megtörténhetett, hogy a kényszerítőeszközök hatásai fizikailag az ő testét is érintették. Ugyanakkor a panaszos egyéni felelősségére tekintet nélkül jogszerűnek minősül kényszerítőeszközöknek a tényállásban megállapított helyzetben és módon való alkalmazása¹².

A rendőr eleget tett törvényi kötelezettségének, amikor az előállítás során közölte a panaszossal az előállítás fent részletezett okát¹³, melyet a több órája folyamatosan, jól hallhatóan elhangzó felszólításokkal is tudomására hoztak valamennyi ellenszegülő személynek, így a panaszosnak is.

Az előállítás 2009. 07. 04-én 19.20 órától másnap 01.15 óráig tartott. A zsúfoltság miatti többletfeladatokat tekintetbe véve, a panaszossal szemben ez korrekt – a törvényes 8 + 4 órás előállítási időtartamot meg nem haladó – intézkedésnek minősül. A bírói jogalkalmazási gyakorlat egyes ügyekben (Fővárosi Bíróság 20.K.32.593/2007/8. számú ügy¹⁴) szintén arra az álláspontra helyezkedett, hogy ha az előállítás a rendőrség túlterheltsége miatt hosszabb ideig, de a törvényes időtartamot meg nem haladó ideig tart, az előállítás nem veszti el jogszerűségét. Ezt igazolja, a törvényi szabályozás is, amely úgy rendelkezik, hogy az előállítás „a szükséges ideig...” tarthat. A szükséges idő ez esetben nyilvánvalóan, az előállítás során kötelezően előírt, időigényes feladatokhoz szükséges időt jelenti¹⁵. Nem lehet a szükséges és elégséges időt meghatározni az elkövetett cselekmény tárgyi súlya alapján, mivel akár csekély tárgyi súlyú a cselekmény akár nem, az azzal kapcsolatos feladatokat a rendőr köteles elvégezni, ehhez pedig alkalmanként objektív okokból (egy fogdába egyszerre több mint száz ember néhány órán belüli előállítása miatt) az átlagos munkamenethez képest jelentősen több időre is szükség lehet. Még akkor is, ha a panaszos meghallgatására nem került sor, hanem erre később tett intézkedést a hatóság. Nem várható éppen ezért el egyetlen közigazgatási szervtől sem, és a Rendőrségtől sem, hogy a hirtelen, és váratlan mértékben megnövekedett ügyszám miatt az ügyintézési határidő, a normáltól ne térjen el. Mindössze csak az várható el, hogy a szükséges személyes szabadság korlátozás időtartama a törvényes maximumot ne lépje túl, azaz az előállítás a szükséges ideig, de legfeljebb 8+4 óráig tarthat. Ezért a panaszos – az illetékes rendőri szervek hirtelen és jelentős mértékben megnövekedett feladataira tekintettel – alaptalanul sérelmezi az előállítás időtartamát.

Emellett a már idézett Rtv. 33. § (2) bekezdésének *f)* pontja alapján végrehajtott előállítás egyrészt az eljárás azonnali lefolytatása céljából történt, másrészt viszont további

¹² A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 60. § (1) és (2) bekezdései szerint a csapaterő alkalmazása során a rendőr a csapaterő parancsnokának utasítása szerint köteles eljárni. A tömeg szétszórására irányuló csapaterő alkalmazása során a Rendőrség a helyszínen lévők egyéni felelősségét nem vizsgálja.

¹³ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 33. § (4) bekezdés szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

¹⁴ Fővárosi Bíróság 20.K.32.593/2007/8. számú ítélet indokolásában kifejtette, hogy „A demonstráció miatt előállított személyek nagy számára figyelemmel a bíróság nem tartotta a felperes 2007. február 3. 12.10 órától 19.50 óráig tartó – azaz 7 óra 40 percet kitevő – előállításának időtartamát jogszerűtlennek, mert az Rtv. 33. § (3) bekezdés szerint ez a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja a személyi szabadságot, a felperes vonatkozásában alkalmazott előállítás ideje pedig ezt nem haladta meg.”

¹⁵ A Rendőrség Szolgálat Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 51. § (3) bekezdése szerint az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról. Ruházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. Nyilatkoznia kell sérüléséről, esetleges panaszáról, szükség esetén orvosi ellátásban kell részesíteni.

indokául az szolgál, hogy az elkövetett szabálysértést az intézkedés félbeszakítsa, illetve annak továbbfolytatását megakadályozza. Egyébiránt az idézett törvényhely nem ír olyan rendelkezést, ami a hatóságnak kötelezővé tenné az előállítottak meghallgatását az előállítás időtartamán belül.

A panaszosnak az előállító helyiségben történt elhelyezését megelőzően, a panaszosnál található személyes tárgyait letéti jegyzőkönyvben felsorolták a jogszabályi előírásoknak megfelelően¹⁶.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

IV.

A Panasztestületnek a jelen ügy kapcsán kialakított állásfoglalásában az előállítás időtartamára, a testi kényser, bilincs, illetve a tonfa és a vegyi eszköz alkalmazására, továbbá az előállítás körülményeire vonatkozóan tett megállapításaival és az azokból levont következtetésekkel a határozat III. részében foglalt indokok alapján nem értek egyet.

A Panasztestület állásfoglalásában a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét is megállapította azért, mert a helyszínen hangosbemondón keresztül folytatott felszólítások alkalmával nem mondták be a rendőri intézkedések (osztatás) pontos indokát.

A rendőri intézkedést megelőző felszólítás egyértelmű utalást tett arra, hogy a rendezvény jogellenes, ezért kell a helyszínt elhagynia a felszólított személyeknek. A jogellenességre vonatkozó rendőrségi állítást az Rtv. szerint a panaszos a helyszínen nem mérlegelhetette, és engedelmisségét sem tehetette mérlegelése eredményétől függővé (lásd: a 6. lábjegyzetet). Ezen szigorú engedelmisségi kötelezettség ellentételezéseként a törvény a panaszos részére – függetlenül a rendőri közleménytől – jogorvoslati lehetőségként panaszjogot biztosít, és garanciális elemként a panaszt formális eljárás keretében rendeli elbírálni¹⁷, továbbá a tömegosztatás jogellenességének megállapítása iránt a panaszos közvetlenül a Bírósághoz fordulhatott.

¹⁶ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 18. § (3) bekezdés szerint a fogvatartott jogait csak annyiban lehet korlátozni, amennyiben az a szökés vagy elrejtőzés, a bizonyítási eszközök megváltoztatásának vagy megsemmisítésének megakadályozását, újabb bűncselekmény elkövetésének megelőzését, illetve az őrzés biztonságát, a fogda rendjének megtartását szolgálja.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 97. § (1) h) pont alapján fogvatartott: akit törvény, illetve törvény alapján kiadott hatósági határozat alapján a szabad mozgáshoz és tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogában korlátoznak (őrizetbe vett, előzetesen letartóztatott, közbiztonsági őrizetben lévő, elfogott és előállított, elővezetett).

A rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 16. § (1) és (2) bekezdése alapján befogadásakor a fogvatartott ruházatát támadás vagy önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele céljából át kell vizsgálni. A ruházat átvizsgálását a fogvatartottal ellentétes nemű személy nem végezheti. A ruházat átvizsgálásakor a fogvatartottal ellentétes nemű személy nem lehet jelen, kivéve, ha az átvizsgálás technikai eszközzel történik. Befogadásakor a fogvatartottnál lévő tárgyakról jegyzőkönyvet kell készíteni. A letétként kezelt pénzt egy összegben, a külföldi fizetőeszközöket címletenként és sorszám szerint, a többi - letétként kezelt - tárgyat megnevezésük, számuk és jellegzetességük feltüntetésével kell jegyzőkönyvbe foglalni. Külön kell felsorolni azokat a tárgyakat, melyeket a fogvatartott magánál kíván tartani. A jegyzőkönyvet a fogvatartottal is alá kell írni, és egy példányát részére át kell adni.

¹⁷ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. § (1) és (2) bekezdése szerint akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

A panaszossal szembeni egyedi intézkedés kapcsán, pedig valamennyi intézkedés okát egyértelműen közölték, jogorvoslati jogára is felhívták a figyelmét. A panaszos ebben az ügyben élt is jogorvoslati jogával, és a panaszának érdemi elbírálása a törvényi rendelkezéseknek megfelelő eljárásban jelen határozattal megtörtént.

Ezért a Panasztestület fenti megállapításával nem értek egyet, az általa sérelmesnek tartott rendőri közlemény tartalma közvetve sem okozott jogtól való megfosztást, a panaszost jogsérelem miatt nem érte.

A Panasztestületnek az említett állásfoglalásában a panaszos igazoltatása, ruházat átvizsgálása és előállításának jogalapja tekintetében tett megállapításaival és következtetéseivel minden tekintetben egyetértek.

E helyütt is hangsúlyozom, hogy az eljárás során szükségessé vált a panaszolt intézkedésben résztvevő rendőri erők által adott tájékoztatás tartalmának vizsgálata is, nevezetesen, hogy megjelölték-e a tér elhagyására történő felszólítás jogalapját. Minderre csak a panaszos szabálysértés gyanúját felvető cselekményének értékelése érdekében került sor. A Gytv. alapján – a Fővárosi Bíróság 20.K.34.132/2008/20. számú ítéletére is figyelemmel (lásd: a 2. számú lábjegyzetet) – a vizsgálat és az ez alapján a szabálysértés gyanújának kérdésben hozott döntés nem érinti az illetékes bíróság törvényben biztosított ama kizárólagos jogát, hogy a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvény feloszlatása jogellenességének kérdésében érdemben döntsön.

A Panasztestület 334/2010. (VI. 16.) számú állásfoglalásában több oldalon keresztül a panaszügyön túlmutató, általános, a rendezvény feloszlatása jogszerűségét is érintő megállapításokat is tesz, ezért fontosnak tartom leszögezni, hogy a jelen határozat a panaszban sérelmezett intézkedések jogszerűségét vizsgálja, és a lefolytatott közigazgatási eljárás nem terjedt ki – a fent írtak alapján nem is terjedhetett ki – a Panasztestület állásfoglalásában tett valamennyi – a konkrét panaszon túlmutató – megállapításra.

Mivel a Panasztestület állásfoglalásától való eltérések indokolását a törvény kizárólag a jelen határozatban foglaltakkal kapcsolatban teszi kötelezővé (lásd: a 17. lábjegyzetet), ezért a Panasztestületnek az Erzsébet téri rendezvényekre összességében tett megállapításaira jelen határozatomban – eltérő megállapítások hiányában – reflektálni nem áll módomban. Meg kívánom azonban jegyezni, hogy az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának a AJB 4721/2009. számú jelentésében, a 2009. július 04-i Erzsébet téren fogatosított rendőri intézkedésekkel kapcsolatos vizsgálatáról tett megállapításaira, a 23176-12/2009.ált. számú válaszlevelében az Országos Rendőr-főkapitányság vezetője érdemben reagált.

Akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét érintette, panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 93/A. (7) bekezdése valamint a 93/B. § (1) bekezdése alapján az országos rendőrfőkapitány a panaszról a Független Rendészeti Panasztestület állásfoglalásának kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.

Az intézkedést foganatosító szervhez benyújtott panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetője közigazgatási hatósági eljárásban bírálja el.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény XII. fejezet 54. § (1) és (2) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100.§ (1) bekezdés a) pontja valamint a (2) bekezdése, a 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 18. § (3) bekezdése, 19. § (1) bekezdése, 29. § (1) és (3) bekezdései, 30. § (1) bekezdése, 31. § (1) bekezdése, 33. § (2) bekezdés *b*) és *f*) pontjai, valamint (4) bekezdése, 47. és 48. §-ai, 59. § (1) bekezdése, 60. § (1) és (2) bekezdései, 92. § (1) és (2) bekezdései, 93/ A § (7) és (9) bekezdései, 97. § (1) bekezdés *h*) pontja;
- a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 14. § (3) bekezdése;
- az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet 40/A. § (1) és (2) bekezdései;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 51. § (3) bekezdése, 59. § (1) bekezdése;
- 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 16. § (1) és (2) bekezdése.

A jelen eljárásban hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdésén, valamint a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Budapest, 2010. július „ „

Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány